

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної роботи

Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
Methodology of educational work in primary school

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни нормативна

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузей знань А Освіта, спеціальності А3 Початкова освіта Освітньої програми Початкова освіта.

«28» серпня 2025 р. ____ с.

Розробник: Якименко Світлана Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти.

Затверд. освітньої програми «Початкова освіта» Якименко С.І., канд. пед. наук, доцент

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» розглянуто на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 8 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

[Підпис]
Світлана Якименко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 3 від «6» березня 2025 р.

Голова

[Підпис]
Людмила Хрящевська

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

[Підпис]
Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 3 від «16» березня 2025 р.

Голова НМР НУК

[Підпис]
Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Якименко С.І., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	<i>4</i>
<i>1. Опис навчальної дисципліни</i>	<i>5</i>
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	<i>7</i>
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	<i>7</i>
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	<i>7</i>
<i>5. Програма навчальної дисципліни</i>	<i>8</i>
<i>6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	<i>13</i>
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю</i>	<i>14</i>
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання</i>	<i>16</i>
<i>9. Засоби навчання</i>	<i>16</i>
<i>10. Рекомендовані джерела інформації</i>	<i>17</i>

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика виховної роботи у початковій школі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності А3 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закони, закономірності, принципи сучасної теорії виховання, методи та форми організації виховної діяльності молодших школярів.

Мета вивчення курсу полягає в озброєнні студентів знаннями із сучасної теорії та методики виховання.

Ключові слова: процес виховання, виховний простір, методи виховання, принципи виховання.

Abstract

The program of study of the normative educational discipline "Methods of educational work in primary school" is made according to the educational-professional program of preparation of bachelors of a specialty A3 Primary education according to the educational-professional program "Primary education".

The subject of study of the discipline are the laws, patterns, principles of modern theory of education, methods and forms of organization of educational activities of primary school children.

The purpose of the course is to equip students with knowledge of modern theory and methods of education.

Key words: process of education, educational space, methods of education, principles of education.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	А Освіта	Обов'язкова	
Модулів –1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	А3 Початкова освіта ОП (Початкова освіта)	Семестр	
Індивідуальне науково- дослідне завдання –		4-й	4-й
		Лекцій	
		15 год.	4 год.
Загальна кількість годин – 90		Практичні, семінарські	
		15 год.	4 год.
		Лабораторні	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; Самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		60 год	82 год
		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: усна	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу «Методика виховної роботи у початковій школі»: Озброїти студентів знаннями із сучасної теорії та методики виховання; засвоїти принципи та закономірності виховного процесу; вивчити методи, прийоми та засоби виховання в початковій школі; ознайомити з основними формами виховання за різними напрямками виховного процесу в школі.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Для успішного опанування курсу студент повинен мати знання з таких дисциплін: «Дидактика початкової освіти» — розуміння особливостей навчального процесу в початковій школі, «Педагогіка» — знання основ виховання, розвитку й формування особистості, «Загальна та вікова психологія» — уявлення про психологічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку.

4. Очікувані результати навчання:

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПР-02. Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

КЗ-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

II. Фахові:

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно- літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. **СК-6.** Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Методика виховної роботи у початковій школі

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади методики виховної роботи

Тема 1. Суть, мета та завдання виховного процесу в школі

1. Поняття виховання та виховного процесу.
2. Мета, завдання, принципи виховання в початковій школі.
3. Актуальність і значення курсу.
4. Напрями виховання в НУШ (моральне, патріотичне, трудове тощо).

Література [5], стор. 20–60; [1], стор. 10–40; [3], стор. 30–70.

Тема 2. Теоретичні засади забезпечення продуктивності методики виховної роботи

1. Суть педагогічної підтримки.
2. Особливості виховної позиції вчителя.
3. Умови створення ефективної виховної ситуації.
4. Критерії результативності виховного процесу.

Література [1], стор. 50–90; [3], стор. 80–120; [4], стор. 40–75.

Змістовий модуль 2. Виховний простір як фактор формування особистості молодшого школяра

Тема 1. Виховний простір школи I ступеня

1. Визначення виховного середовища.
2. Компоненти соціокультурного середовища.
3. Педагогізація та адаптація дитини до середовища.
4. Реалії сучасного дитинства та виклики виховання.

Література [7], стор. 30–70; [1], стор. 100–130; [3], стор. 120–150.

Тема 2. Змістова характеристика виховного процесу в початковій школі

1. Поняття «менеджмент», «управління», «організація» у вихованні.
2. Позакласна діяльність як форма виховної роботи.
3. Концепція національного виховання.
4. Принципи виховання — психолого-педагогічний аналіз.

Література [1], стор. 140–180; [3], стор. 150–190; [8], стор. 200–240.

Змістовий модуль 3. Технологія методики виховної роботи в початковій школі

Тема 1. Зміст діяльності вчителя першого ступеня

1. Історія формування ролі класного керівника.
2. Обов'язки та функції вчителя-класовода.
3. Виховні заходи: види, структура, методика.
4. Робота в групі подовженого дня.

Література [1], стор. 190–220; [3], стор. 200–230; [4], стор. 80–110.

Тема 2. Основні форми роботи вчителя-класовода з батьками учнів

1. Роль родинного виховання.
2. Форми співпраці: індивідуальна, групова, колективна.
3. Батьківські збори: види, методика підготовки.
4. Педагогічна культура батьків.

Література [1], стор. 230–260; [4], стор. 120–150; [7], стор. 80–110.

Тема 3. Планування виховної роботи в початковій школі

1. Призначення та види планів виховної роботи.
2. Етапи планування (від діагностики до оцінювання).
3. Види підходів до планування (традиційний, механічний, інноваційний).
4. Залучення учнів, батьків, педагогів до планування.

Література [1], стор. 260–290; [3], стор. 240–270; [6], стор. 150–180.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1.Методика виховної роботи у початковій школі										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади методики виховної роботи										
Тема 1. Суть, мета та завдання виховного процесу в школі	15	2	2	–	11	15	2	0	–	13
Тема 2. Теоретичні засади забезпечення продуктивності методики виховної роботи	15	2	2	–	11	15	0		–	15
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	4	4	–	22	30	2	0	–	28
Змістовий модуль 2. Виховний простір як фактор формування особистості молодшого школяра										
Тема 1. Виховний простір школи І ступеня	15	2	2	–	11	15	0	0	–	15
Тема 2. Змістова характеристика виховного процесу в початковій школі	15	2	2	–	11	15	0	2	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	4	4	–	22	30	0	2	–	28
Змістовий модуль 3. Технологія методики виховної роботи в початковій школі										
Тема 1. Зміст діяльності вчителя першого ступеня	10	2	2	–	6	10	0	0	–	10
Тема 2. Основні форми роботи вчителя-класовода з батьками учнів	10	2	2	–	6	10	2	0	–	8
Тема 3. Планування виховної роботи в початковій школі	10	3	3		6	10	0	2	–	8
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	7	7	–	18	30	2	2	–	26
Усього годин	30	7	7	–	18	30	2	2	–	26
Разом за курсом	90	15	15	0	60	90	4	4	0	82

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Суть, мета та завдання виховного процесу в школі	2	0
2.	Теоретичні засади забезпечення продуктивності методики виховної роботи	2	2
3.	Виховний простір школи І ступеня	2	0
4.	Змістова характеристика виховного процесу в початковій школі	2	0
5.	Зміст діяльності вчителя першого ступеня	2	0
6.	Основні форми роботи вчителя-класовода з батьками учнів	2	0
7.	Планування виховної роботи в початковій школі	3	2
	Разом за курсом	15	4

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – **1-2 год. / 1 заняття**;
- написання рефератів – **15 год. / 1 роботу**;
- підготовка до контрольних заходів – **15 год. / 1 захід**
- підготовка проєктних (самостійних) завдань - **3–5 год. / 1 проєкт**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	15	8
2	Реферат	15	20
3	Підготовка до контрольних заходів	15	14
4.	Виконання проєктних(самостійних) завдань*	15	30
	Разом	60	82

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:

лекція;

– пояснення;

– дискусія;

– диспут;

– ілюстрування;

- демонстрація;
 - відеометод;
 - майстер-клас
- 2) на семінарських заняттях:
- практична робота;
 - фронтальне опитування;
 - частково-пошуковий метод;
 - спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проєктні (самостійні) роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної/ некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.

--	--

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання
10-8	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
7-5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
4-3	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
2-1	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
0,5	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.

Реферат	Критерії оцінювання
5	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
4-3	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
2-1	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату не розкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 10-9 ЗФН 9-8	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 8-7 ЗФН 7-6	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 5-4	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 3	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 2-1 ЗФН 2-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2	-	0
		-	0	Самостійна (проектна) робота	10
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проектна) робота	10	Самостійна (проектна) робота	10
		Реферат	0	Реферат	5

ЗМ2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2	-	0
		-	0	-	0
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2	Відповідь на семінарському занятті	
		Самостійна (проектна) робота	10	Самостійна (проектна) робота	10
		Реферат	0	Реферат	7
ЗМ 3	Т1	Відповідь на семінарському занятті	2		
		-	0	-	0
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2	-	0
		Самостійна (проектна) робота	10	Самостійна (проектна) робота	10
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	3	Відповідь на семінарському занятті	2
		-	0		
		Реферат	5	Реферат	5
Контрольна робота			10	Контрольна робота	9
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кузьменко О. М. Методика виховної роботи в початковій школі: навч.-метод. посіб. К.: Ліра-К, 2023. 300 с.
2. Іванюк Ю. О. Методика виховної роботи: робоча програма курсу – Кременець: КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2022. 50 с.

3. Теорія і методика виховання в початковій школі – Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 384 с.
4. Методика виховної роботи в початковій школі: теорія й практика. І. Б. Червінська. Івано-Франківськ, 2021. 270 с.
5. Бех І. Д. *Особистісно орієнтоване виховання: теоретико-технологічні засади*. К.: Либідь, 2013. 312 с.
6. Савченко О. Я. *Дидактика початкової школи: підручник*. К.: Генеза, 2011. 400 с.
7. Васильєва С. І., Хлівна О. В. *Виховання в Новій українській школі: навч.-метод. посіб.* Тернопіль: Мандрівець, 2018. 128 с.
8. Токарева Г. С. *Педагогіка: навчальний посібник*. К.: Академвидав, 2012. 432 с.

Додаткова література

1. Методичний посібник «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» – для 1–4 класів, 2021. (childfund.org.ua)
2. Новітні методи та підходи у НУШ — Григоренко Л. В., праця 2021. (naurok.com.ua)
3. Лист МОН № 1/12702-23 «Щодо організації виховного процесу у 2023/2024 навчальному році» (mon.gov.ua, mon.gov.ua)
4. Методичні рекомендації МОН України щодо виховної роботи у 2023–2024 н. р.
5. Державний стандарт початкової освіти (постанова КМУ № 87 від 21.02.2018) — чинний з доповненнями 2023–2024.
6. Концепція національно-патріотичного виховання — оновлена редакція МОН, 2022.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
2. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Початкова школа. Вчитель - вчителю. Вчитель - учню. Вчитель - батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>
<http://www.mon.gov.ua/> - Міністерство освіти та науки України.
<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
<http://scholar.google.com/>; <http://www.scirus.com/srsapp> - пошукові системи
(виключно наукова інформація).